

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr

2011-11-01

Anders Fogelberg

A2011/2999/ARM

Remiss av ”En bättre arbetsmiljö genom effektivare sanktioner”, SOU 2011:57

Företagarna har fått möjlighet att svara på ovanstående remiss och vill med anledning av det anföra följande:

Företagare vill göra rätt

Sverige har en arbetsmiljö i världsklass och Företagarna menar att en god arbetsmiljö är lönsamt för företagen och positivt för de anställda. Företagarna efterfrågar därför ett annat sätt från myndigheterna att arbeta med dessa frågor för att göra arbetsmiljön ännu bättre och för att minska onödig byråkrati och oro bland företagare. Företagarna anser att de viktigaste verktygen är information, vägledning och att arbeta med goda exempel. Svenska småföretagare vill göra rätt på detta liksom på andra områden. För att kunna det krävs klara regler. Dagens regler är dock så krångliga att till och med personer som har stor erfarenhet av arbetsmiljöfrågor kan uttala sådant som att regelsystemet är oöverskådligt, ett lapptäcke, omöjligt för en arbetsgivare att se helheten etc. Enklare regler är därför den första prioriteringen.

Normgivningen måste förbättras och läggas på högsta nivå

Legalitetsprincipen måste gälla även på detta område med klara och tydliga regler i en omfattning som går att överblicka. Då regelsystemet nu ligger långt ifrån dessa krav står det klart att särskilt Arbetsmiljöverket har misslyckats i sitt uppdrag att besluta sanktionsregler på området. Företagarna menar att därför Arbetsmiljöverket bör fråntas denna rätt. Företagarna anser att avgifts-/sanktionsbestämmelserna ska beslutas av riksdagen efter att varje fråga har utretts på sedvanligt sätt. Regleringen bör alltså vara i form av lag och denna normgivningsrätt ska inte gå att delegera till regeringen eller förvaltningsmyndighet. På så sätt blir det möjligt att bringa reda i den aktuella regelhärvan, få bort motsägelsefullhet i förhållande till andra regleringar, få ett sedvanligt remissförfarande och få prövning i lagrådet. Att frågorna ska behandlas i riksdagen kommer också att förbättra genomlysningen och kvalitén i normgivningen. Vidare bör informtionsgivningen riktas mer direkt till respektive företag med större inslag av rådgivning.

Avgifter och viten leder fel

Tankarna på att i större utsträckning övergå till så kallade sanktionsavgifter är närmast

en lek med ord, som i verkligheten saknar betydelse för hur företagaren, omgivningen och andra intressenter uppfattar ett ingripande. I praktiken uppfattas den som får en sanktion enligt arbetsmiljölagen som en brottsling i omgivningens och pressens ögon. Det är olämpligt att gömma undan legalitetsprincipen genom att enbart byta namn och ändra processen för en sanktion.

Företagarna motsätter sig vidare förslaget om att höja högsta beloppet för sanktionsavgift till en miljon kronor och att förelägganden och förbud alltid ska vara förenade med vite.

Förhandsbesked bör införas

Företagarna menar också att det vore välgörande för företag att kunna få veta om till exempel en tänkt ombyggnad eller ny hantering stämmer överens med lagstiftningen, såväl när det gäller arbetsmiljö som i förhållande till annan lagstiftning, till exempel brandskydd och andra regler. Detta skulle kunna uppnås med ett institut för förhandsbesked likartat det som finns i skatterätten

Anställdas ansvar bör ökas

I detta sammanhang vill Företagarna peka på att det är viktigt att arbetsgivare ges verktyg när anställda trots upprepade tillsägelser avsiktligt inte använder skyddsutrustning eller bryter mot andra arbetsmiljöregler exempelvis när arbetsgivaren inte är på plats. Uppsägning framförs ibland som en utväg, men detta är ett alltför ingripande och omständigt instrument för dessa fall. Det finns också en beaktansvärd risk att en domstol skulle komma fram till att saklig grund saknas, med därpå följande skadestånd med mera.

Inom parentes vill Företagarna peka på en annan väg för dessa fall, i avvaktan på en annan reglering när det gäller arbetsmiljöreglerna. Det vore att Arbetsmiljöverket använder de ingripandemöjligheter som i dagsläget står till buds för fall som ovan.

Rapportering av tillbud bör förenklas

När det gäller kravet på rapportering av tillbud anser Företagarna att det borde räcka med en anmälan till ett organ och inte som idag till såväl Försäkringskassan, Arbetsmiljöverket och försäkringsgivare. En sådan förändring skulle innebära en klar regelförenkling. Företagarna anser dessutom att straffsanktionen för missad rapportering av skada/tillbud bör upphävas särskilt som reglerna är otydliga.

Företagarna

Lars Jagrén

Anders Fogelberg

Chef Analys & Opinion

Arbetsmarknadsexpert